

CONSIDERAȚII ANATOMO-TOPOGRAFICE CU PRIVIRE LA VASCULARIZAȚIA ARTERIALĂ A PANCREASULUI

FOLESCU ROXANA, PETRESCU CODRUȚA ILEANA, ȘARGAN
IZABELLA, POP ELENA, MOTOC ANDREI, ȘIȘU ALINA MARIA

Universitatea de Medicină și Farmacie “Victor Babeș” Timișoara,
Catedra de Anatomie-Embriologie

Rezumat

În literatura clasică vascularizația arterială a pancreasului este reprezentată de următoarele surse arteriale: trunchiul celiac cu ramurile sale, arterele hepatică și splenică sau lienală, precum și de artera mezenterică superioară. Porțiunea dreaptă a pancreasului este tributară celor 2 arcade duodenopancreatice. Studiul a fost realizat pe un număr de 50 specimene adulte formolizate din laboratorul de anatomie al UMFT, unde au fost disecate prin disecție macroscopică pancreasul și vasele sale. Rezultatele noastre au fost următoarele: artera pancreatică dorsală își are originea din artera splenică, artera pancreaticoduodenală inferioară din artera mezenterică superioară, artera pancreaticoduodenală posterosuperioară din artera gastroduodenală, iar artera splenică din trunchiul celiac.

Cuvinte cheie: artera lienală, trunchi celiac, pancreas.

Anatomo-topographical considerations regarding the arterial vascularisation of the pancreas

Abstract

In classical literature the arterial blood supply of the pancreas is represented by the arterial sources which are: the coeliac trunk with its branches: hepatic and lienal arteries, as well as the superior mesenteric artery. The right portion of the pancreas is tributary to both duodenal pancreatic arcades: anterior and inferior arcade and posterior and superior arcade. Study was performed on the 50 adult formalized specimens in the anatomy lab of UMFT, where the pancreas and its vessels were dissected. Our results consist of the following: the dorsal pancreatic artery emerges from the lienal artery, the inferior pancreatic duodenal artery emerges from the superior mesenteric artery, the posterior superior pancreatic duodenal artery emerges from the gastro duodenal artery, and the lienal artery emerges from the coeliac trunk.

Keywords: lienal artery, coeliac trunk, pancreas.

INTRODUCERE

În literatura clasică porțiunea stângă a pancreasului este reprezentată de capul pancreasului iar porțiunea dreaptă de către corpul și coada pancreasului. Această împărțire se justifică atât prin direcția de aport a surselor arteriale, cât și prin direcția drenajului venos pancreatic [1].

Vascularizația este foarte bogată în anastomoze atât pe plan arterial, venos cât și limfatic.

Sursele arteriale sunt reprezentate de trunchiul celiac cu ramurile sale hepatică și splenică (lienală) și de artera mezenterică superioară. Arcadele întinse între aceste două surse formează vascularizația pancreasului. Ca urmare a mai multor studii (Busnardo și col., 1988; Thomford și col., 1986) vizând vascularizația arterială a pancreasului, distingem un pancreas drept sau cefalo-istmic și un pancreas stâng corporeo-caudal, legate prin anastomoze, dar având la mijloc o zonă mai puțin vascularizată.

Vascularizația porțiunii drepte a pancreasului este tributară celor 2 arcade duodeno-pancreatice:

- Arcada anterioară și inferioară
- Arcada posterioară și superioară

Arcada anterioară și inferioară: cvasiconstantă (după Calas, 1978- 93,3%), ea este formată din ramura de diviziune dreaptă a arterei gastroduodenale, și anume artera pancreaticoduodenală superioară și anterioară și ramura anterioară corespunzătoare arterei pancreaticoduodenale inferioare cu origine din artera mezenterică superioară. Această arcadă parcurge fața anterioară a pancreasului, se insinuează între pancreas și duoden sub joncțiunea canalului coledoc cu canalul pancreatic și parcurge transversal fața posterioară a capului pancreasului [2,3].

Arcada posterioară și superioară: se formează prin unirea capului pancreasului, a arterei pancreaticoduodenale posterioară și superioară, care este ramura colaterală a arterei gastroduodenale, cu ramura posterioară corespunzătoare arterei pancreaticoduodenale inferioare.

Vascularizația porțiunii stângi a pancreasului (corporeocaudal) se face prin artera pancreatică dorsală și artera splenică (lienală) [1,4].

Artera pancreatică dorsală: are origine variabilă (după A. Bourgeon și col.):

- trunchiul celiac 3%
- artera hepatică 16%
- artera splenică 78%
- artera mezenterică superioară 2%

Artera splenică: pleacă din trunchiul celiac și dă naștere pe tot traiectul ei la aproximativ 4 ramuri pancreatice mici și unei ramuri mai voluminoase simple, dedublată sau multiplă, cu direcție verticală: artera pancreatică mare.

MATERIAL ȘI METODĂ

Studiul a fost efectuat pe 50 de cadavre din Laboratorul de Anatomie al UMFT, prin disecția pancreasului și a vaselor sale. Am urmărit variațiile de origine a unor artere ce participă la vascularizația pancreasului: artera pancreatică dorsală, artera pancreatico-duodenală inferioară, artera pancreatico-duodenală supero- posterioară, artera lienală.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În urma disecțiilor efectuate au fost puse în evidență următoarele variații de origine ale arterelor ce vascularizează pancreasul:

- în cazul arterei pancreatice dorsale din totalul de 50 de piese:

- ☐ Pe 26 de preparate (52%) originea a fost din artera lienală;
- ☐ Pe 14 preparate (28%) originea a fost din trunchiul celiac;
- ☐ Pe 10 preparate (20%) originea a fost din artera hepatică comună;

Fig.1 Plexul splenic. Cadavru uman adult (formol). 1.a.gastrică stângă; 2.plexul gastric stâng; 3.a.hepatică comună; 4.plexul hepatic comun; 5.lig.gastrocolic; 6.v.gastrică stângă; 7.plexul splenic; 8.a.splenică; 9.trunchiul venos splenomezenteric; 10.pancreasul.

- în cazul arterei pancreatico-duodenale inferioare:

- ☐ Pe 38 de preparate (76%) originea a fost din artera mezenterică superioară, din care pe 30 de preparate (60%) artera pancreatico duodenală inferioară a luat naștere de pe flancul drept al arterei mezenterice superioare, iar pe 8 preparate (16%) a luat naștere de pe flancul anterior al arterei mezenterice superioare;

- Pe 7 preparate (14%) originea a fost din artera hepatică accesorie dreaptă, ramură din artera mezenterică superioară;
- Pe 5 preparate (10%) originea a fost din artera pancreatică dorsală;
- în cazul arterei pancreatice duodenale supero posterioare
- Pe 44 de preparate (88%) originea a fost din artera gastroduodenală, ramură a arterei hepatice comune;
- Pe 3 preparate (6%) originea a fost din artera hepatică comună;
- Pe 2 preparate (4%) originea a fost din artera pancreatică dorsală;
- Pe 1 preparat (2%) originea a fost din artera hepatică accesorie dreaptă, ramură a arterei mezenterice superioare;
- în cazul arterei lienale:
- Pe 28 de preparate (56%) originea a fost ca ramură a trunchiului celiac în porțiunea mijlocie între artera gastrică stângă și artera hepatică comună;
- Pe 15 preparate (30%) originea arterei lienale se află tot în trunchiul celiac, dar pe flancul stâng al acestuia, originea arterei gastrice stângi fiind situată la mijlocul trunchiului celiac;
- Pe 4 preparate (8%) originea arterei lienale a fost direct din porțiunea abdominală a arterei aorte, între trunchiul celiac format de artera splenică și artera hepatică comună (pe de o parte) și originea arterei mezenterice superioare (pe de altă parte);
- Pe 3 preparate (6%) originea arterei lienale a fost din artera mezenterică superioară, care a luat naștere printr-un trunchi comun cu artera hepatică comună din porțiunea abdominală a arterei aorte.

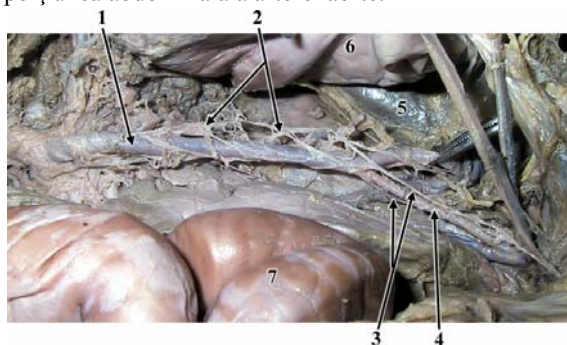

Fig. 2 Plexul splenic și plexul gastroepiploic stâng. Cadavru uman adult (formol). 1.a.splenică; 2.plexul splenic; 3.plexul gastroepiploic stâng; 4.a.gastroepiploică stângă; 5.splina; 6.stomacul; 7.jejunul.

CONCLUZII

1. Pe cazuistica studiată de noi, cel mai frecvent artera pancreatică dorsală ia naștere din artera lienală, artera pancreatice duodenală inferioară ia naștere din artera mezenterică superioară, artera pancreatice duodenală supero posterioară ia naștere din artera gastroduodenală, artera lienală ia naștere din trunchiul celiac.
2. Majoritatea organelor parenchimatoase au elemente vasculo-ductale situate în interiorul parenchimului lor, servind la diverse împărțiri segmentare ale acestora. Pancreasul, deși este un organ parenchimos, are elemente vasculare situate, în general, la suprafața organului.
3. Se impune cunoașterea cât mai precisă a localizării pediculilor vasculari ai organului și a interrelațiilor dintre aceștia.
4. În Laboratorul de Anatomie al UMFT s-a studiat parțial vascularizația pancreasului, insistându-se pe vascularizația arterială a cozii pancreasului.

Bibliografie

1. Calas F. – Considerations anatomiques sur l'origine de l'artere mesenterique superieure. Actualites chirurgicales, Ed. Masson, Paris, 1978, pg. 36-38.
2. Donatini B. – a systemic study of the vascularisation of the pancreas. Surg.Radiol.Anat., 1990, pg. 173-180.
3. Thomford N.R., P.C. Chandrani, A.M. Taha, V.N. Chablani, A.C. Busnardo – Anatomic characteristics of the pancreatic arteries. Radiologic observations and their clinical significance. Am.J.Surg., 151, 1986, pg. 690-693.
4. Toni R., L. Favero, S. Mosca, S. Ricci, R. Roversi, P. Vezzadini – Quantitative clinical anatomy of the pancreatic arteries studied by selective celiac angiography. Surg.Radiol. Anat., 10, 1988, pg. 53-60.